

Samenwerkende Rijn- en Maaswaterleidingbedrijven RIWA willen Rijn-zoutverdrag vasthouden

De Nederlandse regering dient met kracht uitvoering van fase 2 en 3 van het zoutverdrag te bevorderen.

De in het buitenland ten onrechte ontstane indruk dat Nederland het zout niet meer zo belangrijk vindt, dient zo spoedig mogelijk met alle ten dienste staande middelen te worden weggenomen.

Nederland dient met de zoutlozingen op korte termijn ook in eigen huis orde op zaken te stellen. De afleiding van het zoute uitslagwater van de Wieringermeer – waarover reeds vele jaren wordt overlegd – vereist een hoge prioriteit, aldus de RIWA.

Standpunt van de RIWA

11 oktober 1988, Ministersconferentie in Bonn. Minister Smit-Kroes verbaast alle betrokkenen met de stellingname dat Nederland – na vele jaren strijd – het zout niet meer de hoge prioriteit geeft van voorheen. Nederland aanvaardt de Franse voorstellen voor de uitvoering van de 2e fase van het zoutverdrag niet: verbijstering in Duitsland en Nederland, hilariteit in Frankrijk.

– De zoutvracht van de Rijn bedraagt ca. 360 kg/s chloride, waarvan ca. 115 kg/s chloride van de Franse kalimijnen afkomstig is.

– De 2e fase van het zoutverdrag omvat een verdere vermindering van de zoutbelasting door de Franse kalimijnen met nog eens 40 kg/s. Dit had moeten ingaan op 5 januari 1989. Vanaf 1987 wordt in het kader van het zoutverdrag al 20 kg/s tegengehouden.

– De kosten van de uitvoering van het zoutverdrag worden gedragen door Nederland, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland, in de verdeling 34%, 30%, 30% en 6%. De totale kosten voor de 2e fase bedragen ca. 285 miljoen gulden, waarvan Nederland ca. 100 miljoen gulden zou moeten bijdragen.

– Nederland heeft de strijd tegen het zout in de Rijn tot aan 11 oktober 1988 zeer vastberaden gevoerd. Onder andere werd de Nederlandse ambassadeur uit Frankrijk teruggedroepen en vermeldde de Koningin het zoutprobleem in een officiële toespraak tot de Franse president.

Inconsistent

Deze inconsistentie in de Nederlandse houding heeft internationaal ernstige consequenties. Niet alleen staat de toekomst van het zoutverdrag op het spel – inclusief de verdere vermindering van de zoutbelasting in fase 3 – maar ook is de geloofwaardigheid van Nederland in de aanpak van andere milieuproblemen in

het geding (bijv. uitvoering Rijn Actie Programma).

Nederland bespaart op het uitvoeren van het zoutverdrag 100 miljoen gulden, maar het gaat in de komende jaren om miljarden-investeringen in het milieu in Duitsland, Frankrijk en Zwitserland waar Nederland niet in behoefte bij te dragen, maar wel de vruchten van plukt.

– Door de stellingname van Nederland in Bonn is een juridisch volstrekt onduidelijke situatie ontstaan, die volgens afspraak in Bonn vóór 30 juni 1989 moet zijn opgelost.

– Volgens het tijdschema van het zoutverdrag had thans het internationale overleg over fase 3 van het zoutverdrag – de verdergaande vermindering van de zoutbelasting – moeten beginnen. Dit is kansloos zonder overeenstemming over fase 2.

Uitvoering essentieel

Voor de drinkwatervoorziening in Nederland is uitvoering van het zoutverdrag essentieel. In de relatief natte jaren na 1976 bleek het zoutgehalte van Rijn en IJsselmeer regelmatig reeds ernstige problemen te geven voor de drinkwatervoorziening, bijv. 17 dagen innamestop bij WRK-I en -II in 1985 met een chloridegehalte van de Rijn te Lobith van maximaal 415 mg/l. Komen er weer droge jaren, dan wordt de toestand onhoudbaar.

– De regeringen van de Rijnoverstaten hebben in het zoutverdrag de doelstelling vastgelegd dat het gehalte aan chloride-ionen van 200 mg/l aan de Nederlands-Duitse grens niet zal worden overschreden. De Internationale Rijncommissie heeft berekend dat daartoe de chloride-belasting van de Rijn met in totaal ten minste 160 kg/s chloride moet worden verminderd.

– De Nederlandse wettelijke normen voor drinkwater zijn 150 mg/l voor chloride en 120 mg/l voor natrium. Deze normstelling voor drinkwater is belangrijk in verband met de volksgezondheid (natrium in verband met hypertensie), belasting milieu met (zware) metalen, en kosten (in verband met corrosie leidingen en installaties alsmede demineralisatie bij de industrie voor proceswater).

– In 1985 bedroeg het maximumgehalte in het Rijnwater te Lobith voor chloride 415 mg/l en voor natrium 204 mg/l!

– Chloride en natrium worden in de drinkwaterbereidingsprocessen niet verwijderd.

Wieringermeer

In het IJsselmeer – vanaf 1 maart 1989 enige oppervlaktewaterbron voor de drinkwatervoorziening van Noord-

Holland ten noorden van het Noordzeekanaal (ca. 60 miljoen m³/jaar in 2000) – is bijna 40% van de zoutbelasting van interne Nederlandse bronnen afkomstig, waaronder de uitslag van zout kwelwater door de Wieringermeer. Afleiding van de zoute uitslag van de Wieringermeer kost 25 miljoen gulden. Het is voor de geloofwaardigheid van Nederland in het internationale overleg over milieuzaken absoluut noodzakelijk dat deze interne verontreinigingen worden aangepakt.

– Effect afleiding uitslag Wieringermeer op IJsselmeerwaterkwaliteit: gemiddeld 25 mg/l minder chloride.

Effect vermindering lozingen kalimijnen met 60 kg/s op IJsselmeerwaterkwaliteit: gemiddeld 20 mg/l minder chloride.

Bronnen

– Oppervlaktewaterbronnen PWN/WRK tot 1 maart 1989:

• *IJsselmeer* (directe drinkwaterproductie in het PWN-drinkwaterproductiebedrijf Andijk en infiltratiewaterproductie in het in Enkhuizen gelegen WRK-waterwinstation 'Prinses Juliana');
• *Rijn* (infiltratiewaterproductie bij het WRK-waterwinstation 'Cornelis Biemond' te Nieuwegein).

– Vanaf 1 maart 1989: PWN stapt voor de productie van drinkwater voor het gebied ten noorden van het Noordzeekanaal geheel over op IJsselmeerwater. Dit in verband met de bentazon en andere bestrijdingsmiddelen, waarvoor op het WRK-waterwinstation 'Prinses Juliana' centraal koolfilters worden geplaatst door middel van een top-urgentieprogramma. Het PWN-drinkwaterproductiebedrijf Andijk had reeds koolfilters.

– Gemeentewaterleidingen Amsterdam (GW) blijft infiltratiewater van het WRK-waterwinstation 'Cornelis Biemond' te Nieuwegein afnemen. GW bereidt zich voor op het centraal plaatsen van koolfilters op onder andere zijn drinkwaterproductiebedrijf Leyduin te Vogelenzang.
– Betrokken op de parameter chloride is de zoutbelasting van het IJsselmeer als volgt:

- Aanvoer via IJssel	1.800 milj. kg/jaar
- Uitslag Wieringermeer	500 milj. kg/jaar
- Uitslag overige IJsselmeerpolders en andere bronnen	600 milj. kg/jaar
totaal	2.900 milj. kg/jaar

Aldus het standpunt van de RIWA.

